

Salangen kommune - Sprenger grenser

PRESSEMELDING

Oppstart av arbeidet med kulturminneplan i Salangen kommune.

Bakgrunn:

Salangen kommune har via Troms fylkeskommune fått et tilskudd på 100 000 kroner fra Riksantikvaren til å utarbeide en kulturminneplan

Riksantikvaren forutsetter at planarbeidet skal føre til:

- Økt kunnskap og bevissthet om kulturminneverdiene i kommunen
- Oversikter over og verdisetning av viktige kulturminner, kulturmiljøer og landskap
- Bedre forvaltning av kulturminner blant annet gjennom bruk av plan og bygningsloven
- At det utvikles et godt samarbeid mellom ulike aktører lokalt
- At samarbeidsmodellene med lokale kunnskapsmiljøer er robuste på lang sikt.

Levekårsutvalget har på denne bakgrunn bedt administrasjonen i Salangen kommune om å utarbeide en kulturminneplan for Salangen kommune etter plan og bygningslovens bestemmelser. Jorun Utne er engasjert, og skal jobbe med planforslaget frem mot politisk behandling.

Formål:

Kulturminner og kulturmiljøer er kilder til kunnskap, opplevelser og verdiskapning. Kulturminnevern er derfor ressursforvaltning, og en naturlig del av planlegging og utvikling av samfunnet. Formålet med å utarbeide kommunedelplan for kulturminner er derfor å styrke kulturminnevernet gjennom å:

- Få et formelt grunnlag for å ivareta kulturminnehensyn i kommunens løpende planarbeid og saksbehandling
- Få en bedre oversikt over kommunens kulturminner for å gi et bedre grunnlag for å prioritere.
- Gi et bedre grunnlag for å formidle kommunens kulturarv

Utarbeidelse av planen:

Det er utarbeidet et planprogram som har vært ute på høring, og som skal brukes som grunnlag for utarbeidelse av hovedplanen for kulturminner som befinner seg i Salangen kommune.

Innhold i planen:

Hovedtematikken i planen vil være kulturminner i Salangen kommune. Innholdet i planen kan deles inn i fire hoveddeler:

1. Innledning.

Bakgrunn, planprosess, planforutsetninger/lovverk, mm. Her innarbeides også et avsnitt om tilskuddsordninger for kulturminner, og et med definisjoner og begrepsforklaringer

2. Temadel

Trekker de store linjene om utviklingstrekk i Salangen kommune fra tidligere tider fram til i dag. Med utgangspunkt i dette trekkes det opp aktuelle utfordringer og problemstillinger for plandelen.

3. Plandel med prioriteringer

Hvilke kulturminner Salangen kommune vil prioritere vern og formidling av. Dette vil baseres på både juridiske føringer og faglige vurderinger. I tilknytning til plandelen innarbeides det en tiltaksdel, med synliggjøring av ansvarsforhold, iverksetting, tidspunkt for gjennomføring og økonomi. Tiltaksdelen skal følge kommunens fireårige økonomiplanperiode.

4. Kartleggingsdel

Oversikt over registrerte kulturminner i Salangen. Denne delen kan ev. følge som vedlegg til planen. Det lages en oversikt over hvilke kulturminner i kommunen som allerede har et formelt vern, etter kulturminneloven og plan- og bygningsloven, eller annet lovverk, kirker som er listeført av Riksantikvaren eller eventuelle objekter som inngår i landsverneplaner. Det skal også utarbeides et kart som viser lokalisering av spesielt viktige kulturmiljø som er nevnt i kulturminneplanen.

Aktuelle plantema

Alle plantemaene får egne punkt i både temadelen og plandelen.

- Fornminner.
- Verneverdige bygninger og kulturmiljøer i det eksisterende SEFRAK-materialet inkl. verdivurdering.
- Religiøse kulturminner, som kirker, gravplasser, kirketufter og bedehus/forsamlingshus.
- Nyere tids kulturminner som er datert etter 1900, inklusiv krigsminner
- Samiske kulturminner. Slike spor kan være bygninger, boplasser, fangstanlegg, skytterskjul og kjøttgjemmer, naust og sjøbu, gravplasser, offerplasser og gjerder. I henhold til kulturminneloven er alle samiske kulturminner som er eldre enn 100 år, automatisk freda
- Kulturlandskapet. Salangen er preget av at det har bodd mennesker her i lang tid som har drevet med landbruk.
- Kulturminner knyttet til infrastruktur, industri, næring, landbruk og fiske. Kystrelatert virksomhet, inklusiv oljevirkosomhet, kommunikasjon, gamle ferdselsårer og kirkeveier er en viktig del av dette.
- Formidling av kulturminner og immaterielle kulturminner.

Avgrensning i planens tema

Den immaterielle kulturarven er også å regne som en del av våre kulturminner, men de materielle kulturminnene vil ha hovedfokus i arbeidet med kulturminneplanen i Salangen kommune. Det er her behovet er størst for et mer formalisert grunnlag for kommunens forvaltning. Det vil imidlertid være naturlig å ha et lite avsnitt i planen som omhandler immaterielle kulturminner i Salangen.

Samarbeidspartnere:

- Salangen historielag
- Sør Troms museum avd. Sjøvegan
- Troms Fylkeskommune, kulturavdelingen
- Lokale lag og foreninger (grendelag)

Tidsplan

Uke 21-22	Opprettelse av arbeidsgruppe for planen, inkludert konstituerende møte med formål, arbeidsoppgaver etc.
Uke 23-26	Innhenting av data
Uke 24 -27	Skriveprosess
Uke 28	Utkast til planen legges ut på offentlig høring.
Uke 36 -38	Politisk behandling av revidert planutkast etter innspill fra høringsrunden.

Hva er kulturminner?

I kulturminneloven defineres **kulturminner** som "*alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter som det knytter seg historiske hendelser, tro og tradisjon til*". **Kulturmiljøer** defineres som "*områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet*".

eller sammenheng" (Kulturminneloven §2, 1978). Det er denne definisjonen som legges til grunn for den statlige forvaltningen av de materielle kulturminnene.

Kulturminneloven skiller mellom automatiske fredete kulturminner og nyere tids kulturminner som er vedtaksfredete samt materielle kulturminner og immaterielle kulturminner.

Materielle kulturminner er faste og løse kulturminner, hvor det enten er snakk om **automatisk fredete** eller **vedtaksfredete**. Samtlige gjenstander som er eldre enn fra før reformasjonen (1537) er automatisk fredete. Videre er alle erklærte stående byggverk oppført mellom 1537 - 1649 å anse som automatisk fredete, skipsfunn eldre enn 100 år og samiske kulturminner eldre enn 100 år.

Faste kulturminner er minner som er stedbundne og funnet i sin opprinnelige kontekst. Dette kan være bygninger, boplasser, gravhauger eller veger. **Løse kulturminner** er minner som ikke er funnet i sin opprinnelige kontekst, som er flyttbare og som blir oppdaget ved en tilfeldighet, ved funn eller ved utgravninger.

Spørsmål i sakens anledning kan rettes til undertegnede.

Jorun Utne

Mobil; 970 06 303

E mail: jorun.utne@salangen.kommune.no